

2014-2020
ÚJ VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM –
‘VP’ - PÁLYÁZATI ELJÁRÁSI RENDJE

MAGÁNERDŐKÉRT EGYESÜLET – MERD
2015.DECEMBER 07. ÉS 09.

Új szervezetrendszerben ágazatunknak fontos elemek

- **Az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter:** gondoskodik a felhívások és annak módosításának közzétételéről, a forrás rendelkezésre állásáról, az ügyfél-tájékoztatási rendszer működtetéséről, stb
- **Irányító Hatóság: rövidítése IH.** Gyakorlatilag minden kérdéssel hozzájuk lehet majd fordulni. Esetünkben ez a szervezet/személy: Miniszterelnökséget vezető miniszter nevében az agrár-vidékfejlesztési programokért felelős helyettes államtitkár. Címe: 6000 Kecskemét, Ipoly U. 1. A Rendelet szerint kötelező lesz ügyfélszolgálatot fenntartaniuk, online felületen és személyesen is.

Új szervezetrendszerben ágazatunknak fontos elemek

- **Kifizető ügynökség:** MVH, továbbra is ellenőrző és kifizető szerepet lát el, azonban nem hatósági jelleggel és a jogorvoslatok tekintetében is szűkült a jogköre.
- **Illetékes Hatóság:** FM Hatósági Főosztály, tehát az erdészeti hatóság.
- **Közbenső szervezet:** Az irányító hatóság a vidékfejlesztési műveletek irányítására és végrehajtására kijelölhet egy vagy több közbenső szervezetet, beleértve a helyi hatóságokat, regionális fejlesztési szervezeteket vagy nem kormányzati szervezeteket is.

Új fogalmak

- **Irányító hatóság** azaz **IH**: gyakorlatilag a mindent eldöntő intézmény, akinek a közleményei, útmutatói alapján kell pályázni.
- **Felhívás**: a pályázati kiírás, amelyet a <http://palyazat.gov.hu/szechenyi2020> oldalon jelentetnek meg. **Mj.: SOHA SEMMILYEN MÁS OLDALON NE TÁJÉKOZÓDJANAK A KIÍRÁSRÓL!!!!** Ne nyomtassák ki a kiírást, mindig online, hatályos és friss kiírásból pályázzanak, készüljenek a támogatási kérelem benyújtására. Amennyiben a kérelem online benyújtása és a felhívás átolvasása között több mint 3 nap telik el, ellenőrizték le a szechenyi2020 weboldalon hogy nem került-e módosításra a felhívás! A felhívásoknak mindig része az általános útmutató is, azt is mindig át kell olvasni, és esetünkben még az ágazati jogszabályoknak is meg kell felelni!

LAKOSSÁGNAK

Egy oldal érdekességekkel, hasznos tudnivalókkal és rendszeresen megújuló, színes tartalommal.

BELÉPÉS

PÁLYÁZÓKNAK

Új pályázati lehetőségek és további szakmai információk.

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Új fogalmak

- **Kedvezményezett:** gyűjtőfogalom, gyakorlatilag a pályázót, támogatási kérelmet benyújtót, a támogatást igénylőt, a támogatott személyt, az pályázati eljárás szakaszától függően.
- **Támogatási szerződés/ támogatási okirat:** az erdészeti jogcímek vagy standard vagy egyszerűsített eljárásban lesznek meghirdetve. Gyakorlatilag ez lesz a támogatási döntésünk, részletes szabályokat tartalmaz majd a jogviszonyról (mit, meddig, hogyan, ellenőrzés, elállás, lemondás, módosítás). Az Általános szerződési feltételek elvileg a melléklete lesz, amit szintén tüzetesen át kell olvasni! A támogatási okiratot vagy a támogatási szerződést át kell olvasni, és az abban foglaltakat értelmezni, mert ez alapozza meg elsősorban a kötelezettségeket és jogokat, majd a felhívás és ezután a Kormányrendelet előírásait kell érvényesíteni.

Új fogalmak

- **Tisztázó kérdés:** a támogatási eljárás majd minden szakaszában feltehetnek tisztázó kérdéseket, amikre a megadott határidőben reagálni kell, mert amennyiben nem tesszük, akkor a rendelkezésre álló adatok alapján döntenek. Nem azonos a hiánypótlással. Viszonylag rövid határidőket szabnak.
- **Kifogás:** jogorvoslati lehetőség, megadott határidőn belül megadott döntések vagy közbenső tájékoztatás ellen nyújtható be, nagy különbség az eddigi jogorvoslati kérelemhez képest, hogy pontosan meg kell határozni, hogy mit tartok sérelmesnek, és hogy a támogatási szerződés mely pontját, a felhívás mely pontját, a Kormányrendelet mely §-át sérti a döntés. Ennek hiányában érdemi döntés nélkül elutasítható a kifogás.

Új fogalmak

- **Korrekción:** Ha a program, az éves fejlesztési keret, valamely jogszabály módosítása miatt vagy egyéb okból szükségessé válik a **FELHÍVÁS MÓDOSÍTÁSA**, az irányító hatóság haladéktalanul módosítja a felhívást és **ERRŐL** – a módosítások kiemelésével – **KÖZLEMÉNYT** is készít. A támogatást igénylő, ha a támogatási kérelmet a módosítás előtti feltételekkel nyújtotta be, a felhívás módosítása miatt nem kerülhet kedvezőtlenebb helyzetbe azzal szemben, aki a támogatási kérelmet a módosított feltételeknek megfelelően nyújtotta be. **HA** a felhívás módosítása miatt a módosítás előtti feltételekkel benyújtott támogatási kérelmek **nem értékelhetőek, KORREKCIÓT KELL ELRENDELNI.**

ÚJ FOGALMAK

BIZTOSÍTÉK:

- **Az EMVA-ból származó forrásból nyújtott támogatás esetén kizárólag előleg fizetése esetén kell az előleg összegével megegyező összegű biztosítékot nyújtani, ha a megítélt összeg meghaladja a húszmillió forintot, az alatt mentesül.**
- Biztosítékként kizárólag készpénzletét, garanciavállaló nyilatkozat, *garanciaszervezet által vállalt kezesség*, biztosítási szerződés alapján kiállított – készfizető kezességvállalást tartalmazó – kötelezvény biztosíték ajánlható fel.
- A biztosítéknak rendelkezésre kell állnia **a fenntartási kötelezettség megszűnéséig, az EMVA-ból származó forrásból nyújtott támogatás esetén az előleggel történő elszámolás elfogadásáig.**
- Erdészeti jogcímek esetén az erdészeti potenciál helyreállítás (8.4.1)erdőszerkezet átalakítás (8.5.1.)és erdészeti géptámogatás (8.6.1) van lehetőség előleg igénylésre, a többinél nincs.

Támogatási kérelem benyújtása

- Kizárólag elektronikus úton, az ügyfélkapun keresztül, meghatalmazott útján is lehet.
- Kizárólag a szechenyi2020 oldalon meghirdetett felhívás és általános útmutató szerint nyújtjuk be, más weboldalról, nyomtatott verzióból ne tájékozódjunk, mert az lehet csak kivonatos jellegű, vagy már nem hatályos verzió!
- Ha a felhívás módosításának kihirdetését (ami kizárólag a fenti weboldalon kerül közlésre) követően a módosítás előtti felhívás szerint adjuk be a kérelmet, nyilvánvalóan elutasításra kerül.
- Az elutasításról tájékoztatást küldenek, nem határozatot. A tájékoztatás tartalmazza az elutasítás indokát és a kifogásra vonatkozó szabályokat.

Támogatási kérelem benyújtása

- A támogatási kérelem akkor minősül **BENYÚJTOTTNAK**, ha a támogatást igénylő a felhívás részeként közzétett nyomtatványon a támogatási kérelem elektronikus benyújtásáról **nyilatkozott és a nyilatkozatot az egységes működési kézikönyvben és a felhívásban meghatározott módon az irányító hatósághoz benyújtotta.**
- A támogatási kérelem monitoring és információs rendszerbe történő beérkezéséről **a támogatást igénylő értesítést kap.**
- A támogatási kérelem benyújtása, valamint a felhívásban meghatározott jogosultsági feltételek teljesítése **nem jelent alanyi jogosultságot a támogatásra**, arról csak a kiválasztási szempontokra és forrásra tekintettel hozható döntés.

Támogatási kérelem jogosultsági ellenőrzése: MVH végzi

- EGYSZERŰSÍTETT KIVÁLASZTÁSI ELJÁRÁSNÁL- általában az erdészeti jogcímek – **A FELHÍVÁS ELTÉRŐ RENDELKEZÉSE HIÁNYÁBAN – HIÁNYPÓTLÁSNAK NINCS HELYE.**
- Tehát ha a benyújtott támogatási kérelem hiányos, hibás vagy határidőn túli, vagy a felhívás módosítása után a módosítás előttiék szerint adták be, nincs mód a hiánypótlásra, elutasításra kerül, ha a felhívásban nem adnak lehetőséget erre.
- Ha a benyújtásról szóló nyilatkozat hiányzik vagy hibás illetve nem azonos az elektronikus formával, akkor sincs helye hiánypótlásnak.

Támogatási kérelem jogosultsági ellenőrzése: MVH végzi.

Eredménye
**STANDARD
ELJÁRÁSNÁL**

Megfelel:
tájékoztatja az igénylőt
a tartalmi értékelés
megkezdéséről

Hiányos vagy hibás:
HA orvosolható-
hiánypótlás
(min.7 napos határidő)

**Hiányos, hibás,
határidőn túli,
NEM orvosolható-
Elutasítja,
Értesítést küld,**

Támogatási kérelem tartalmi értékelése

EGYSZERŰSÍTETT kiválasztási eljárásrend esetén

- **folyamatos elbírálás esetén a beérkezés sorrendjében és a felhívásban előírt mérlegelést nem igénylő értékelési szempontoknak való megfelelés alapján kell a támogathatóságukról dönteni,**
- **szakaszos elbírálás esetén legkésőbb a FELHÍVÁSBAN RÖGZÍTETT szakasz zárását vagy beadási határnapját követően kell értékelésre bocsátani, és értékelési szempontoknak való megfelelés szerinti sorrendisége alapján kell dönteni,**
- **az egységes kérelemben benyújtott vagy egyéb területalapú támogatás igénybevételére benyújtott kérelem alapján akkor ítéltető meg támogatás, ha az megfelel a felhívásban meghatározott valamennyi feltételnek.**

Támogatási kérelem tartalmi értékelése

- STANDARD kiválasztási eljárásrend esetén SZAKASZOS ELBÍRÁLÁST kell alkalmazni, és az egy szakaszban beérkezett kérelmek támogathatóságáról a MEGFELELÉS SZERINTI SORRENDISÉGE alapján kell dönteni.

A folyamatos vagy szakaszos elbírálásról, az egyszerűsített vagy standard kiválasztási eljárás alkalmazásáról, az egységes kérelem keretében való benyújtásról mindig az adott jogcím felhívása rendelkezik majd.

Támogatási kérelem tartalmi értékelése

- Ha a támogatási kérelemben szereplő információ nem egyértelmű vagy ellentmondást tartalmaz **és** a felhívás lehetőséget nyújt **TISZTÁZÓ KÉRDÉS** alkalmazására, az irányító hatóság az értékelés során tisztázó kérdést tehet fel, melynek **megválaszolására**
- **LEGALÁBB HÁROM NAPOS HATÁRIDŐT KELL BIZTOSÍTANIA.**
- **A HATÁRIDŐN TÚL BEÉRKEZETT VÁLASZT FIGYELMEN KÍVÜL KELL HAGYNI.**

Támogatási kérelem tartalmi értékelése

- Ha a támogatást igénylőnek az e rendelet alapján szolgáltatott, a támogatási szerződés teljesítése szempontjából **releváns adataiban változás következik be, a támogatást igénylő köteles azt haladéktalanul írásban bejelenteni az irányító hatóságnak.**

Támogatási döntés

- Az Irányító Hatóság (IH) hozza meg a döntést a támogatási jogosultsági ellenőrzése és a tartalmi értékelés alapján
- **FOLYAMATOS ELBÍRÁLÁS ESETÉN A TÁMOGATÁSI KÉRELEM BEÉRKEZÉSÉTŐL, SZAKASZOS ELBÍRÁLÁS ESETÉN A FELHÍVÁSBAN RÖGZÍTETT SZAKASZ ZÁRÁSÁTÓL VAGY A BENYÚJTÁSI HATÁRIDŐTŐL SZÁMÍTOTT HARMINCADIK NAPIG** hoz döntést.
- ha a beérkező támogatási kérelmek száma meghaladja a tervezettet, **a határidőt az irányító hatóság egy alkalommal, legfeljebb harminc nappal meghosszabbíthatja.**
- Határidőbe nem számít bele: hiánypótlás, korrekció, tisztázó kérdés megválaszolása, vagy kifogás elbírálása

Támogatási döntés

- A döntést követő 1 napon belül rögzítik a monitoring rendszerben.
- A döntésről az irányító hatóság tájékoztatja a támogatást igénylőt és megküldi részére a támogatási szerződés tervezetét.
- **TÁMOGATÓI OKIRAT ALKALMAZÁSA ESETÉN AZ ALÁÍRT TÁMOGATÓI OKIRATTAL KELL ÉRTESÍTENI A TÁMOGATÁST IGÉNYLŐT, A TÁMOGATÓI OKIRAT ELEKTRONIKUS FORMÁBAN KERÜL KIÁLLÍTÁSRA, ALÁÍRÁSRA ÉS MEGKÜLDÉSRE**
- A tájékoztatásnak tartalmaznia kell a kifogás benyújtásának lehetőségét, módját.
- **A TÁMOGATÁST IGÉNYLŐK A TÁMOGATÁSI KÉRELMÜK ÉRTÉKELÉSÉT A DÖNTÉSÉRŐL SZÓLÓ TÁJÉKOZTATÁS KÉZHEZVÉTELET KÖVETŐEN MEGTEKINTHETIK**

Támogatási jogviszony

- A támogatási szerződés megkötése/támogatói okirat kiadása előtt helyszíni szemlét rendelhetnek el. **A helyszíni szemle időtartama a szerződéskötésre rendelkezésre álló határidőt nem szakítja meg.**
- Ha a támogatást igénylő több felhívásra is nyújtott be támogatási kérelmet, **az irányító hatóság az egyik felhívás keretében lefolytatott helyszíni szemle eredményét a másik felhívás keretében is felhasználhatja.**
- **A támogatási szerződés megkötésének napja az a nap, amikor az irányító hatóság mint támogató is aláírta vagy ellenjegyezte a támogatási szerződést.**
- **Támogatás kizárólag hatályos támogatási szerződés alapján folyósítható.**

Támogatási jogviszony

Támogatási szerződéshez/tám.okirat kiadásához vagy felhívás alapján legkésőbb az első kifizetési kérelemig mellékelni kell:

Cég: aláírási címpéldány és alapító okirat (hitelesek)

A projekt megvalósításának elindításához szükséges jogerős hatósági engedélyező határozatot, vagy az annak megadására vonatkozó kérelem benyújtását igazoló dokumentumokat (**erdőtelepítési kiviteli terv és az azt engedélyező határozat**)

30 ha feletti nemesnyár erdőtelepítés (ipari faültetvény elvileg nem) a környezeti hatástanulmányt, vagy annak hiányában előzetes vizsgálati dokumentációt

ismételt benyújtása nem szükséges, ha azok korábban már benyújtásra kerültek, és azok tartalma a benyújtást követően nem módosult.

Támogatási jogviszony

A Támogatási szerződés/okirat tartalmazza többek között:

- **a beszámolóval és az ellenőrzéssel kapcsolatos szabályokat,**
- **a jogosulatlanul igénybe vett támogatás jogkövetkezményeit, visszafizetésének rendjét, a visszafizetés biztosítékait és a biztosíték-mentesség tényét, a biztosíték-mentesség alapjául szolgáló jogszabályi rendelkezés egyértelmű megjelölésével,**
- **bejelentésének kötelezettségét, a bejelentési kötelezettség elmulasztásának következményeit,**
- **Szükséges nyilatkozatokat(átlátható szervezet, támogatási összeg köztartozás miatti visszatartása stb), Támogatói okiratnál ezekről már a benyújtáskor nyilatkozni kell.**

Támogatási jogviszony

- **A TÁMOGATÁSI SZERZŐDÉS JOGSZABÁLY ÁLTAL NEM RENDEZETT KÉRDÉSEKET IS SZABÁLYOZHAT.**
- **A TÁMOGATÓI OKIRAT KIZÁRÓLAG JOGSZABÁLYI RENDELKEZÉSEN, A FELHÍVÁSON VAGY A KEDVEZMÉNYEZETT KORÁBBI ELŐZETES NYILATKOZATÁN ALAPULÓ KÉRDÉSEKRŐL RENDELKEZHET.**

Mj.: A TÁMOGATÁSI SZERZŐDÉST MINDIG BETŪRŐL BETŪRE FIGYELMESEN VOÉGIG KELL OLVASNI, MERT ABBAN LEHET OLYAN, AMIT NEM SZABÁLYOZ MÁS!!

Támogatási jogviszony

- A támogatási szerződés megkötéséhez szükséges feltételeket a felhívás tartalmazza.
- A Kbt. hatálya alá tartozó kedvezményezett részére a támogatási szerződés megkötésének feltételeként, a szerződéskötést megelőzően közbeszerzési eljárás megindítása is előírható. PI helyi önkormányzat 8 millió Ft feletti szolgáltatás megrendelése esetén.
- **Az irányító hatóság a támogatási szerződés megkötéséhez szükséges dokumentumok beérkezésétől számított tíz napon belül a támogatási szerződést a kedvezményezettnek aláírásra megküldi. Ha a kedvezményezett által megküldött dokumentumok hiányosak vagy hibásak, az irányító hatóság a beérkezéstől számított tíz napon belül, legfeljebb harminc napos határidő kitűzésével, az összes hiány, illetve hiba egyidejű megjelölésével hiánypótlásra hívja fel a kedvezményezettet.**

Támogatási jogviszony

- Egy alkalommal tisztázó kérdésre is van lehetőség, 3-8 nap közötti határidővel. **Amennyiben a projekt műszaki, szakmai tartalma nem megfelelően részletes, az ellenőrizhetőség biztosításához, a kedvezményezett tisztázó kérdés keretében felszólítható a műszaki, szakmai tartalom részletesebb kifejtésére is. A részletezés keretében a műszaki, szakmai tartalom nem csökkenhet.**

Támogatási jogviszony

- **A TÁMOGATÁSI DÖNTÉSRŐL SZÓLÓ ÉRTESÍTÉS KEDVEZMÉNYEZETT ÁLTALI KÉZHEZVÉTELETŐL SZÁMÍTOTT HARMINC NAPON BELÜL MEG KELL KÖTNI A TÁMOGATÁSI SZERZŐDÉST. A HATÁRIDŐBE A KEDVEZMÉNYEZETT HIÁNYPÓTLÁSI ÉS TISZTÁZÓ KÉRDÉSRE ADOTT VÁLASZADÁSI IDEJE, VALAMINT A KIFOGÁS ELBÍRÁLÁSÁNAK IDŐTARTAMA NEM SZÁMÍT BELE .**

A támogatási szerződés módosítása

- Ha a kedvezményezettnek a támogatási szerződésben rögzített, vagy bármely, a Kormányrendelet alapján szolgáltatott adataiban változás következik be, vagy a projekt műszaki, szakmai tartalma, költségvetése, ütemezése, vagy a támogatás egyéb feltételei változnak, **a kedvezményezett a tudomására jutástól számított nyolc napon belül köteles azt bejelenteni az irányító hatóságnak.**
- A változás kezelését szolgáló intézkedést – ideértve a támogatási szerződés módosításának kezdeményezését is – **az irányító hatóság bejelentés nélkül is megkezdheti, ha olyan változást észlel a projektben, amely ezt indokolja.**

Támogatási szerződés módosítása: a bejelentéstől vagy észleléstől számított 30 napon belül (1x 30 nappal hosszabbítható) intézkedik, amely lehet:

Ha a kedvezményezett tudomására jutásától 8 napon belül a támogatás feltételeinek változásáról értesíti az irányító hatóságot, az irányító hatóság

- a bejelentést elfogadja, és a feltételeknek a nyilvántartásban történő átvezetéséről gondoskodik,
- a bejelentést, ha több adat vonatkozásában tartalmaz változást, részben elfogadja, vagy
- a bejelentést elutasítja,
- a bejelentés alapján a támogatási szerződés módosítását kezdeményezi, vagy
- a bejelentés alapján elállást, a jogosulatlanul igénybe vett támogatás visszakövetelését, vagy más szükséges eljárás lefolytatására irányuló intézkedést kezdeményez,

amelyről a bejelentés beérkezését követő **tíz napon belül írásban**, az elektronikus alkalmazások használatának szabályai szerint értesíti a kedvezményezettet.

Támogatási szerződés módosítása

Nem kell a támogatási szerződést módosítani, ha

- a projekt fizikai befejezése a hatályos támogatási szerződésben meghatározott időponthoz képest előreláthatóan három hónapot meg nem haladóan késik *mj: , a felhívástól függ, hogy milyen mértékben utal az erdészeti jogszabályokra.*
- a kedvezményezett által vállalt projekt szintű **mérföldkövek elérése késik** a hatályos támogatási szerződésben rögzített időponthoz képest, de ez – 3 hónapot meg nem haladóan – **nem érinti a projekt befejezésére vállalt határidőt**, *mj: a felhívástól függ, hogy milyen mértékben utal az erdészeti jogszabályokra. Pl ha az I.kivitel megvalósítása egy mérföldkő és erről E-lap van, de 80%-ban pótlás lett előírva, és ettől még befejezhető 5 évesen az erdősítés, akkor nem kell szerződést módosítani.*

Támogatási szerződés módosítása

Nem kell a támogatási szerződést módosítani, ha

- a műszaki, szakmai tartalom oly módon változik, amely során a kedvezményezett által **a támogatási szerződésben vállalt tulajdonsághoz vagy képességhez mérten a projekt eredményessége szempontjából kedvezőbb vagy azonos értékű műszaki, szakmai megoldás fog megvalósulni, pl természetességi kategória váltás /célállomány váltás annak minősül? Elegyesség? Felhívástól függ!!**
- a projekt tartalom olyan jellegű módosítása esetén, amely a **projekt műszaki-szakmai tartalmát, a támogathatóság feltételeit nem érinti, és nem jelent kockázatot** a projekt eredményességére.

Szubjektív értékelés, külső szakértő is igénybe vehető és helyszíni ellenőrzés is végezhető.

Támogatási szerződés módosítása- a bejelentés alapján szükséges-e a módosítás? Elbírálási szempontok

a kedvezményezett **korábbi bejelentéseire is tekintettel** – a következő alapelvek figyelembevételével kell elbírálni:

- **a módosítás nem változtathatja meg a projekt alapvető célját, általános szerződési feltétel nem módosítható**
- a támogatási szerződés akkor módosítható, ha a támogatott tevékenység az így módosított feltételekkel is támogatható lett volna,
- **a módosítás nem irányulhat a támogatási döntésben meghatározott támogatási összeg felüli többlet támogatás biztosítására,**
- a módosítás nem irányulhat olyan szempontra, **amely jogosultsági feltétel volt az elbírálás során és a módosítást követően már nem teljesülne,**
- az elbírálásánál előnyt jelentő feltételeket kedvezőtlenül érintő módosítás nem engedélyezhető, ha ezáltal a megváltozott projekt nem érte volna el a támogatásban részesülést jelentő legalacsonyabb pontszámot, ideértve a szempontrendszer vonatkozásában meghatározott támogatási minimumot jelentő belső korlátokat is,

Támogatási szerződés módosítása- a bejelentés alapján szükséges-e a módosítás? Elbírálási szempontok

- a módosítási igény nem kerülhet jóváhagyásra, ha az a projekt előkészítésekor előre látható, tervezhető körülmény miatt merült fel, kivéve az alapvető célok teljesülését elősegítő, ésszerűsítést célzó módosítások,
- **vis maior esetek bekövetkezésekor az irányító hatóság egyedileg mérlegeli a negatív irányú változások hatását a projektre és dönt a módosítási igény jóváhagyásáról,**
- **a kedvezményezettnek felróható okból felmerülő, a szerződésben foglalt követelményeket kedvezőtlenül érintő módosítási igény nem hagyható jóvá a megítélt támogatás arányos csökkentése nélkül,**
- ha a projekt egy vagy több, a felhívásban meghatározott, önállóan támogatható eleme már megvalósult, az irányító hatóság a támogatási szerződés módosításával kezdeményezheti a projekt műszaki, szakmai tartalmának módosítását,
- **nem módosítható a projekt fizikai befejezésének határideje a felhívásban rögzített végső határidőn túl.**

Támogatási szerződés módosítása

- **A támogatási szerződés módosítása hatálybalépésének napja a módosítás irányító hatóság által történő aláírásának vagy ellenjegyzésének napja.**
- **Ha az irányító hatóság a támogatás feltételeinek változását észleli, kezdeményezi a megváltozott feltételek átvezetését, vagy felhívja a kedvezményezettet bejelentés benyújtására, az eltérések megfelelő, alátámasztó dokumentumokkal való tisztázására.**
- **Ha ennek a kedvezményezett nem tesz eleget, az IH kezdeményezi a szerződés szerű állapot helyreállítását, ha szükséges a szerződés módosítását, vagy a szerződés megszüntetését, illetve egyéb, a támogatási szerződésben rögzített jogkövetkezményeket is alkalmazhat.**

A támogatott személyének megváltozása: Kormányrendelet 57/H-J§

- EMVA forrásból megvalósuló támogatások esetében, ha **a támogatási jogviszony létrejöttét megelőzően** a támogatást igénylő meghal, a felhívás eltérő rendelkezése hiányában az örökssel nem köthető támogatási szerződés, az örökös részére nem adható ki támogatói okirat.
- A kedvezményezett halála esetén a kifizető ügynökség a hagyatékátadó végzésben vagy öröklési bizonyítványban meghatározott támogatási összeget az örökös részére utalja. nem rendelkezik **a támogatás összegéről**, az ügyfél örököse jogosult – több örökös esetében örökrészük arányában örökösei jogosultak – a támogatás igénybevételére.
- Ha a hagyatékátadó végzés vagy öröklési bizonyítvány nem rendelkezik **a támogatás jellegű jogosultságról**, az ügyfélnek azon örököse (több örökös esetében azon örökösei örökrészük arányában) válik jogosulttá, **aki a támogatás jellegű jogosultsághoz kötődő vagyontárgyat – így különösen: földterület, állatállomány – örökölte. a haszonélvezeti jog jogosultja válik a támogatásra jogosulttá.**

A támogatott személyének megváltozása

- A támogatás átutalásának feltétele, hogy az örökösöt vagy a hasznélvezeti jog jogosultját annak kérelmére az ügyfél-nyilvántartási rendszerben előzetesen nyilvántartásba vegyék.
- Az örökös az MVH felé a jogutódlást igazoló döntés jogerőre emelkedését követő **egy éven belül** az intézkedés jellegének megfelelő tartalmú okirattal igazolhatja, hogy jogosult a támogatás összegére, a nem támogatás jellegű jogosultság igénybevételére. Ha egy éven belül a jogosultságát igazoló okiratot nem nyújt be az MVH-hoz, úgy a jogutódlást igazoló döntés jogerőre emelkedését követő **egy év elteltével, de legkésőbb az örökhagyó elhunytától számított három év elteltével megszűnik a támogatás folyósítására, a nem támogatás jellegű jogosultság igénybevételére vonatkozó jogosultsága.**
- A támogatás átutalásának feltétele, hogy az örökösöt vagy a hasznélvezeti jog jogosultját annak kérelmére az ügyfél-nyilvántartási rendszerben előzetesen nyilvántartásba vegyék.

A támogatott személyének megváltozása - átvállalás

- Az EMVA-ból finanszírozott, beruházási jellegű intézkedések esetén, felhívás eltérő rendelkezése hiányában, ha a kedvezményezett jogai és kötelezettségei nem oszthatóak, az örökhagyó helyére egy örökös, a jogelőd helyére egy jogutód léphet.
- Az EMVA-ból finanszírozott intézkedések esetén felhívás eltérő rendelkezése hiányában, a jogutód ügyfél az azonos intézkedésre, azonos támogatási kérelem benyújtási időszakban benyújtott támogatási kérelmekkel összefüggő kifizetési kérelmeit együttesen köteles benyújtani.
- A kedvezményezett által a támogatás igénybevételével összefüggésben vállalt kötelezettségek teljesítésének időtartama alatt a mezőgazdasági üzem egészének vagy a kötelezettség vállalásával érintett részének átruházása csak a kötelezettségek átvállalásával lehetséges.

A támogatott személyének megváltozása - átvállalás

- **Az átvállalással az átadó mentesül a kötelezettségek alól. Az átvállaló – a felhívás eltérő rendelkezése hiányában – csak egy személy lehet.**
- **A kötelezettség átvállalásához az irányító hatóság előzetes jóváhagyása szükséges.**
- Az EMVA-ból finanszírozott intézkedések vonatkozásában a Vidékfejlesztési Programban meghatározott monitoring adatok gyűjtésének módjáról az irányító hatóság a felhívásban vagy közleményben rendelkezik.

A kedvezményezett személyének megváltozása- átvállalás

- A projekt megvalósítását a kedvezményezett másra átruházhatja, ha az új kedvezményezett a felhívásban ... foglalt feltételeknek megfelel és ahhoz az irányító hatóság ... előzetesen hozzájárul. A projekt átruházása során a projekt céljai nem módosulhatnak.
- A projekt átadó (jogelőd) kedvezményezett által a támogatási szerződésben vállaltakért a projekt átvevő (jogutód) kedvezményezett felel.
- A kedvezményezett személyének változása során figyelemmel kell lenni a 78. §-ára (*kinek nem adható ki támogatóo okirat*) és az 1303/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 71. cikke szerinti feltételekre.
- A projektátadás bejelentését követően, a támogatási szerződés módosítása előtt rendkívüli helyszíni ellenőrzés rendelhető el.

A kedvezményezett személyének megváltozása

- Ha az irányító hatóság az átvevő (jogutód) kedvezményezett támogatási jogviszonyba való belépését jóváhagyja, az irányító hatóság a támogatási szerződés módosítására vonatkozó eljárási szabályoknak megfelelően módosítja a támogatási szerződést.
- Ha az irányító hatóság az átvevő (jogutód) kedvezményezett támogatási jogviszonyba való belépését nem hagyja jóvá, elállhat a szerződéstől.
- Az irányító hatóság nem mérlegelheti az átvevő (jogutód) kedvezményezett támogatási jogviszonyba való belépésének jóváhagyását, ha a kedvezményezett személyében azért következik be változás, mert jogszabály kötelezően előírja a jogutódlást, ideértve a projektátadást vagy a beruházás során létrejött vagyon tulajdonjogának átruházását is.

Támogatási jogviszony megszüntetése

Az irányító hatóság jogosult – a Ptk.-ban és a támogatási szerződésben meghatározott **egyéb esetek mellett** – a támogatási szerződéstől elállni, vagy a szerződés felbontását kezdeményezni, ha a következő feltételek közül LEGALÁBB EGY BEKÖVETKEZIK:

- a támogatási szerződés megkötésétől számított tizenkét hónapon belül a támogatott **tevékenység nem kezdődik meg** és a megvalósítás érdekében harmadik féltől megvásárolandó szolgáltatásokat, **nem rendeli meg, vagy** az erre irányuló **szerződést** harmadik féllel **nem köti meg**, *mj: elvileg ez akkor kimenthető ezen okiratokkal*
- a támogatási szerződés megkötésétől számított tizenkét hónapon belül a **támogatás igénybevételét** a kedvezményezett érdekkörében felmerült okból **nem kezdeményezi**, kifizetési igénylés benyújtásával a megítélt támogatás **legalább 10%-ának felhasználását nem igazolja** és késedelmét ezen idő alatt írásban sem menti ki,

Támogatási szerződés megszüntetése

Az irányító hatóság jogosult – a Ptk.-ban és a támogatási szerződésben meghatározott **egyéb esetek mellett** – a támogatási szerződéstől elállni, vagy a szerződés felbontását kezdeményezni, ha a következő feltételek közül LEGALÁBB EGY BEKÖVETKEZIK:

- bebizonyosodik, hogy a kedvezményezett a támogatási döntést érdemben befolyásoló **valótlan adatot szolgáltatott** a támogatási kérelem benyújtásakor, a támogatási szerződés megkötésekor vagy a támogatási jogviszony fennállása alatt,
- a támogatott tevékenység megvalósítása **meghiúsul, tartós akadályba ütközik**, a támogatási szerződésben foglalt ütemezéshez képest **jelentős késedelmet szenved**, vagy a Kormányrendelet 91. § szerinti intézkedés –*mj.: különösen a kiemelt jelentőségű projektnél projektfelügyelő kijelölése* - nem vezetett eredményre,

Támogatási szerződés megszüntetése

Az irányító hatóság jogosult – a Ptk.-ban és a támogatási szerződésben meghatározott **egyéb esetek mellett** – a támogatási szerződéstől elállni, vagy a szerződés felbontását kezdeményezni, ha a következő feltételek közül LEGALÁBB EGY BEKÖVETKEZIK:

- **a kedvezményezett a támogatási kérelemben vagy a támogatási szerződéshez adott nyilatkozatát visszavonja,**
- a nyújtott biztosíték megszűnik, megsemmisül vagy értéke számottevően csökken, és a kedvezményezett megfelelő új biztosíték, vagy az értékcsökkenésnek megfelelő további biztosíték nyújtásáról az irányító hatóság által megszabott határidőn belül nem intézkedik,
- a támogatási szerződés megkötését követően jut az irányító hatóság tudomására (késedelmes megvalósítás vagy megvalósítás elmaradása, jogszabályszegés)

Támogatás kifizetése - előleg

Erdészeti jogcímek közül előreláthatólag: erdészeti potenciál helyreállítása (8.3.1), Erdőszerkezet átalakítás (8.5.1) és géptámogatás (8.6.1) jogcímnél lehet igényelni- felhívásban lesz benne

Az előleg támogatási előleg, fordított áfa-előleg vagy szállítói előleg lehet. Ahol a rendelet előleget említ, az alatt mindhárom előleget érteni kell.

A kedvezményezett az előleg folyósítását elektronikusan, az elektronikus alkalmazások használatának szabályai szerint igényli. Előleg kifizetése kérelemre történik.

Támogatás kifizetése-előleg

Előleget folyósítani akkor lehet, ha

- a **felhívás, illetve a támogatási szerződés** lehetőséget biztosít a kedvezményezettnek az előleg igénybevételére,
- a kedvezményezett rendelkezik **hatályos támogatási szerződéssel**,
- a biztosítékadásra kötelezett legkésőbb az előlegigénylési kérelem benyújtásáig igazolja a XV. Fejezetben meghatározott összegű biztosíték rendelkezésre állását,
- az **előlegigénylési dokumentáció** tartalmi és formai szempontból megfelelő,
- első kifizetési igénylés esetén, ha a felhívás lehetővé tette, a kedvezményezett benyújtja a Kormányrend.-ben előírt dokumentumokat, támogatási szerződéshez **szükséges okiratok és nyilatkozatok**
- a kedvezményezett még nem nyújtott be záró kifizetési igénylést.
- Az előleget igényelni a **záró kifizetési igénylés benyújtásáig bármikor lehet.**

Támogatás kifizetése - előleg

- Felhasználás és elszámolás szabályai a felhívásban és a támogatási szerződésben
- Előlegigénylés elbírálásánál egyszer , a beérkezéstől számított 7 napon belül maximum 15 napos határidővel hiánypótlás írható ki
- Előlegigénylés elbírálásánál legfeljebb **háromnapos határidő kitűzésével tisztázó kérdés** írható ki.
- **A hiánypótlásra és a tisztázó kérdés megválaszolására rendelkezésre álló időtartam a jogszabályban előírt kifizetési határidőt felfüggeszti.**
- Ha nem szükséges hp vagy tisztázó kérdés és a kifizetés felfüggesztésének egyéb körülményei sem állnak fenn, az előlegigény beérkezésétől számított 15 napon belül utalják az összeget.
- Maximum a megítélt támogatás összegének 50%-áig kérhető előleg.

Támogatás kifizetése-előleg

- **Az igénylő köteles visszafizetni a támogatási előleget**, ha nem nyújt be igénylést időközi kifizetésre a támogatási előleg **kifizetésétől számított hat hónapon belül, illetve** a benyújtott kifizetési igénylés vagy más körülmény – így különösen a helyszíni ellenőrzés tapasztalatai – **a támogatás nem rendeltetésszerű felhasználását bizonyítja.**
- A támogatási előleggel **legkésőbb a záró kifizetési igénylésben el kell számolni** oly módon, hogy a támogatási előleg teljes összege erejéig rendelkezésre álljon a kedvezményezett által kifizetési igénylés keretében benyújtott, alátámasztó dokumentumokkal igazolt és az irányító hatóság vagy a kifizető ügynökség által elfogadott költség.

Támogatás kifizetése

EGYSZERŰSÍTETT KÖLTSÉGELSZÁMOLÁS

- A Kormányrendelet 5. mellékletben felsorolt, átalány alapú egyszerűsített elszámolási módokat, az abban megfogalmazott feltételekkel kell alkalmazni a kettős finanszírozás lehetőségének kizárása mellett. A kedvezményezettnek a projektben **átalány alapon elszámolt költségek felmerülését nem kell igazolnia, a költségekkel valamint a jövedelem-kompensációként kapott támogatásokkal kapcsolatos elszámoló bizonylatokat, az azok kifizetését igazoló bizonylatokat és az egyéb kapcsolódó nyilvántartásokat a kifizetési igényléshez nem kell csatolni. A felmerült költségeket alátámasztó bizonylatok helyszíni ellenőrzés keretében sem kerülnek vizsgálatra.**

KIFOGÁS

KI? A kedvezményezett

Mikor? A támogatási kérelem benyújtásának időpontjától a támogatási jogviszony időtartama alatt

Hogyan? elektronikus úton

Mi Ellen? a kifizető ügynökség döntése ellen és az irányító hatóság döntése ellen

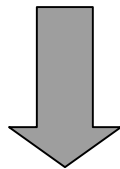
Kihez? az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszternek címzett,

Miért? ha a projekt kiválasztási eljárásra, a támogatási döntés meghozatalára, a támogatói okirat kiadására vagy a támogatási szerződés megkötésére, a támogatás folyósítására, visszakövetelésére vonatkozó eljárás jogszabálysértő vagy a felhívásba, támogatási szerződésbe ütközik.

KIFOGÁS

A kifogást elbíráló szerv kizárólag a kifogással érintett döntést vizsgálhatja, valamint az azt megalapozó eljárás azon elemeit, megállapításait, melyeket a kifogás vitat.

Tehát a szerv nem köteles az egész ügy minden lépését átvizsgálni, hanem nekünk kell megmondani, hogy mit és miért tartunk sérelmesnek!

KIFOGÁS

- A kifogást annak benyújtója az elektronikus alkalmazáson keresztül mindaddig **visszavonhatja**, amíg a kifogást elbíráló szerv azt érdemben el nem bírálta. A **visszavont kifogást újból előterjeszteni nem lehet.**
- A kifogást a kifogásolt döntés kézbesítésétől számított **TÍZ NAPON BELÜL** egy alkalommal, az **indokok megjelölésével** lehet benyújtani.
- A kifogás elbírálásáig a **kifogásban foglaltakkal összefüggő eljárási határidők nyugszanak.**

Nincs helye kifogásnak:

- **szabálytalansági döntés ellen**
- **Szabálytalansági döntés elleni jogorvoslati eljárásban hozott döntés ellen**

KIFOGÁS - érdemi vizsgálat nélküli elutasítása

- *Döntés kézhezvételétől számított 10 napon* túl terjesztették elő,
- a kifogást nem az arra jogosult terjeszti elő,
- korábbival azonos tartalmú, ismételt kifogást terjesztenek elő,
- a kifogás nem tartalmaz a megsértett jogszabályban, a felhívásban vagy a támogatási szerződésben foglalt rendelkezésre történő hivatkozást,
- azt kifogás tárgyában hozott döntés ellen nyújtották be,
- a kifogást olyan döntés, nyilatkozat, tanúsítvány, jelentés ellen nyújtották be, amely ellen e rendelet szerint kifogás benyújtásának nincs helye,
- a kifogás **kizárólag a döntés olyan elemére irányul, amely által előidézett jogsértés a sérelmezett eljárás megismétlésével nem orvosolható,**
- a kifogást tartaléklista megszüntetéséről hozott döntés ellen terjesztették elő, vagy
- a kifogást **nem az elektronikus alkalmazáson** keresztül terjesztették elő.

KIFOGÁS - Elbírálás

- Elbírálás határideje: beérkezésétől számított 30 nap,
- A határidő egyszer 30 nappal hosszabbítható, melyről tájékoztatást adnak a monitoring rendszeren keresztül, elektronikusan

KIFOGÁS - elbírálás

Irányító hatóság
Kifizető ügynökség

Érdemi vizsgálat
nélkül elutasít

Saját hatáskörben
döntést hoz:
egészében helyt ad;
Részben helyt ad:
Kifogással lehet élni

Véleményével
15 napon belül
felterjeszti a
miniszterhez

KIFOGÁS –elbírálás miniszteri döntések:

- a kifogásban foglaltaknak **helyt ad**, egyúttal gondoskodik a jogszerű állapot helyreállításáról,
- a kifogást indokolt döntésével **elutasítja**. A kifogás tárgyában hozott döntés ellen további **kifogás előterjesztésének nincs helye**.

KIFOGÁS – elbírálás, miniszteri döntések:

a kifogás elbírálására irányuló eljárást megszünteti,
ha a kifogást elbíráló döntés meghozataláig

- kifogást visszavonják,
- a forráshiány miatt elutasított támogatási kérelem támogatásban részesül,
- a kifogással támadott döntést hatályon kívül helyezték,
- a támogatási jogviszony megszűnik
- a támogatást igénylő kifogással érintett támogatási kérelmet ismételten benyújtja,

KIFOGÁS – elbírálás, miniszteri döntések

a kifogás elbírálására irányuló eljárást megszünteti, ha a kifogást elbíráló döntés meghozataláig

- a támogatást igénylő a kifogással érintett támogatási kérelemre vonatkozó támogatási szerződést megkötí, vagy nyilatkozik a támogatói okirat elfogadásáról,
- a kedvezményezett által a kifogással érintett döntés alapjául szolgáló eljárási cselekményt megismétli
- a kedvezményezett a kifogással támadott döntésben meghatározott visszafizetési kötelezettségének eleget tesz.

Mj.: Bármilyen jogcselekmény, ráutaló magatartás a kifogási eljárás megszüntetését eredményezi!!!

Hivatalból indított jogorvoslat

- A kifogást elbíráló döntést a döntést hozó szervezet, a döntés kézbesítését követő harminc napon belül **visszavonja és új döntést hoz, ha a kifogás elbírálását követően tudomására jutott tény alapján a döntés jogszabályt sért, vagy a támogatási szerződésbe, illetve a felhívás szerinti tájékoztatásban foglaltakba ütközik .**

Szabálytalansági eljárás

Szabálytalansági eljárás megindítására, szabálytalanság megállapítására **kizárólag** a támogatási szerződés megkötését **követően kerülhet sor**.

A szabálytalansági eljárást az irányító hatóság folytatja le, abban az esetben is, ha közreműködő szervezet kerül kijelölésre.

Vidékfejlesztési program esetén, ha a szabálytalansági eljárás megindítására **okot adó körülmény** a támogatási szerződés megkötését **megelőzően következett be**, de a támogatási **szerződés megkötését követően jut** a kifizető ügynökség **tudomására**, a szabálytalansági eljárást az irányító hatóság folytatja le.

Szabálytalansági eljárás - alapelvek

- **AZ IRÁNYÍTÓ HATÓSÁG AZ ELJÁRÁSÁBAN KÖTELES TÖREKEDNI ARRA, HOGY A SZABÁLYTALANSÁGGAL ÉRINTETT PROJEKT CÉLJA MEGVALÓSULJON, ÉS LEHETŐSÉG SZERINT A CÉL INDOKOLATLANUL NE SÉRÜLJÖN.**
- **AZ IRÁNYÍTÓ HATÓSÁG A SZABÁLYTALANSÁGOT A KEDVEZMÉNYEZETTRE VONATKOZÓAN ÁLLAPÍTJA MEG AKKOR IS, HA ANNAK ALAPJÁUL MÁS SZEMÉLY VAGY SZERVEZET TEVÉKENYSÉGE VAGY MULASZTÁSA SZOLGÁLT. A SZABÁLYTALANSÁG MEGÁLLAPÍTÁSÁVAL ÖSSZEFÜGGÉSBEN MEGÁLLAPÍTOTT INTÉZKEDÉSEK A KEDVEZMÉNYEZETTET TERHELIK.**

Szabálytalansági eljárás időtartama

- A szabálytalansági **eljárás kezdete az a nap**, amelyen az irányító hatóság vezetője az eljárás megindításáról döntött, jogorvoslati eljárás esetén a jogorvoslati kérelemnek a jogorvoslati eljárás lefolytatására jogosult szervhez történő megérkezését követő nap.
- A szabálytalansági eljárás az irányító hatóság, a jogorvoslati eljárás a jogorvoslati eljárást lefolytató szervezet vezetőjének **döntésével zárul**.

Szabálytalansági eljárás

- Aki a támogatási folyamat bármely – a támogatási szerződés megkötését követő – szakaszában szabálytalanság gyanúját észlelte, vagy akinek ilyen gyanú tudomására jutott, a **tudomásra jutástól számított három napon belül írásban rögzíti** a szabálytalanság gyanúját, és azt haladéktalanul megküldi az **irányító hatóság szabálytalanság-felelősének**.
- A szabálytalanság-felelős a **kézhezvételtől számított öt napon belül a szabálytalanság gyanúját rögzíti a monitoring és információs rendszerben**, és megküldi az **irányító hatóság vezetőjének a szabálytalansági gyanúról kapott tájékoztatást, a kapcsolódó dokumentumokat és véleményét, javaslatot téve az ügy kivizsgálására vagy annak mellőzésére**.

Szabálytalansági eljárás

- Az irányító hatóság vezetője a kézhezvételtől **számított három napon belül dönt** a szabálytalansági eljárás megindításáról vagy az arra irányuló javaslat elutasításáról.
- **Ha a szabálytalansági gyanú az irányító hatóság tevékenységével összefüggésben merül fel**, vagy a szabálytalansági gyanút az audit hatóság jelentette, az irányító hatóság vezetője a szabálytalanság-felelős szabálytalansági eljárás megindítására vonatkozó döntési javaslata alapján szabálytalansági eljárást indít.

Szabálytalansági eljárás mellőzésével jogkövetkezmény alkalmazását rendelet el az IH szabálytalanság megállapítása miatt:

- a szabálytalansággal érintett összeg nem haladja meg a százezer forintot,
- a kedvezményezett ellen adósságrendezési, felszámolási, végelszámolási, kényszertörlési vagy a megszüntetésére irányuló egyéb eljárás, vagy csődeljárás indult,
- a cégbíróság a kedvezményezett céget hivatalból törli a cégjegyzékből,
- a kedvezményezett elismeri a szabálytalanság tényét,
- a szabálytalanság ténye még azelőtt derült ki, hogy a kedvezményezett részére bármilyen kifizetés történt volna,
- az Európai Bizottság, az adott szervezet belső ellenőrzési egysége, az igazoló hatóság vagy bármely, ellenőrzést végző szervezet megállapításait elfogadja,
- a kedvezményezett nem teljesíti az 1303/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 71. cikk (2) bekezdésében foglalt előírásokat, *(Mepar adatok 4 évre vissza)*
- *h)* a 83. § (2) bekezdése szerinti esetben, *(biztosítéknyújtás)*
- rendszerszintű szabálytalanság esetén,
- a jogkövetkezményt közvetlenül alkalmazandó közösségi jogi aktus határozza meg.

Szabálytalansági eljárás

- A szabálytalansági eljárás megindításával egyidejűleg **ki kell jelölni a szabálytalansági eljárás vezetőjét**, aki az eljárás lefolytatásáért és a szabálytalansági gyanú kivizsgálásáért felel. **A szabálytalanság-felelős köteles** a szabálytalansági eljárás vezetőjével **együtműködni**.
- **Az eljárás megindításától számított öt napon belül** – a szabálytalansági gyanú ismertetésével – **írásban** tájékoztatja az érintett **kedvezményezettet**, és felhívja, hogy **észrevételeit** – az azokat alátámasztó dokumentumok benyújtása mellett – a **tájékoztatás kézhezvételétől számított hét napon belül** tegye meg. A szabálytalanság-felelős a kedvezményezetti észrevétel megtételére **ennél hosszabb határidőt** is megállapíthat.

Szabálytalansági eljárás

- **Tájékoztatási kötelezettségétől eltekinthet**, ha megalapozottan feltehető, hogy az eljárás sikerességét a tájékoztatás következtében az érintett kedvezményezett, különösen a tárgyi bizonyítási eszköz, okirat megsemmisítésével, meghamisításával vagy elrejtésével megghiúsítaná, megnehezítené vagy veszélyeztetné.
- A szabálytalansági eljárás vezetője: iratbetekintés, adatkérés, helyszíni ellenőrzés, kedvezményezett személyes meghallgatása.
- Ha bűncselekmény elkövetésének gyanúja merül fel: IH köteles öt napon belül feljelentést tenni vagy bűnügyi jelzéssel élni,

Szabálytalansági eljárás - eljárási határidő

- döntést a szabálytalansági eljárás megindításától számított negyvenöt napon belül kell meghozni.
- A határidő, annak eltelte előtt indokolt esetben, egy alkalommal, legfeljebb negyvenöt nappal meghosszabbítható.
- A határidő meghosszabbításáról az érintett kedvezményezettet értesíteni kell.
- Az irányító hatóság vezetője dönt a szabálytalansággal érintett projekthez kapcsolódó kifizetések felfüggesztéséről. A kifizetés felfüggesztése a szabálytalansági eljárás időtartama alatt bármikor lehetséges. A kifizetés felfüggesztését meg kell szüntetni, ha annak indokai már nem állnak fenn. A kifizetés felfüggesztésének elrendeléséről és megszüntetéséről a kedvezményezettet tájékoztatni kell.

Szabálytalansági eljárás - felfüggesztés

- Az eljárás felfüggeszthető, ha más hatóság előzetes döntése szükséges, vagy a szabálytalansági gyanú különleges szakértelmet igénylő előzetes kérdés eldöntésétől függ.
- A felfüggesztéséről, illetve a felfüggesztés visszavonásáról a felfüggesztéstől, illetve a visszavonástól számított 5 napon belül értesíti az érintett projekt kedvezményezettjét.
- **Más hatóság által lefolytatott eljárásban hozott döntés tartalma az irányító hatóságot a szabálytalansági döntés meghozatalában nem köti.** *Mj: Tehát az erdészeti hatóság szakmai álláspontja elvileg nem irányadó.*

Szabálytalansági eljárás -jegyzőkönyv

- **A szabálytalansági eljárás lezárásáról a szabálytalanságfelelős javaslata alapján az irányító hatóság vezetője a szabálytalanság-eljárási jegyzőkönyv alapján dönt.**
- **Ha meghallgatás volt, ott nyilatkozhat a kedvezményezett hogy mivel nem ért egyet.**
- **A jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell, hogy pontosan mely rendelkezéseket megsértésére került sor.**

Szabálytalansági eljárás lezárása

A szabálytalansági eljárás lezárulhat:

- **szabálytalanság megtörténtét megállapító és jogkövetkezményt, vagy egyéb intézkedést elrendelő döntéssel, vagy**
- **annak megállapításával, hogy nem történt szabálytalanság, és – ha szükséges – támogatási jogviszonyt érintő intézkedést elrendelő döntéssel.**

Szabálytalansági eljárás lezárása - jogkövetkezmények

A jogkövetkezményt úgy kell megállapítani, hogy az igazodjék a szabálytalanság súlyához.

Lehetséges jogkövetkezmények:

- a projekt támogatás terhére elszámolható **költségeinek csökkentése és a jogosulatlanul igénybe vett támogatás visszafizetésére kötelezés,**
- a támogatási szerződéstől történő **elállás,**
- e rendelet hatálya alá tartozó **támogatások igénybevételéből történő kizárás határozott időre, legfeljebb öt évre, vagy**
- **uniós jogi aktusban meghatározott egyéb jogkövetkezmény.**

Szabálytalansági eljárás lezárása – döntés közzélése

- **A kizárásról a szabálytalansági eljárásban döntést hozó javaslatára a fejezet felügyeletét ellátó szerv vezetője dönt. A kizárt kedvezményezettek nevét, a kizárás okát és időtartamát a www.szechenyi2020.hu honlapon közzé kell tenni.**
- **A szabálytalanság-felelős a szabálytalansági eljárás eredményeit a döntéshozataltól számított három napon belül rögzíti a monitoring és információs rendszerben.**
- **A szabálytalansági eljárás eredményéről a szervezet szabálytalanság-felelőse öt napon belül értesíti a kedvezményezettet.**
- **Az irányító hatóság honlapon közzéteszi jogerős döntéseket, a jogerőre emelkedést követő tíz napon belül a kedvezményezett nevének, a projekt címének, a szabálytalanság elkövetése módjának, a szabálytalanság következményének, és a szabálytalansággal érintett összegnek a feltüntetésével.**

SZABÁLYTALANSÁGI DÖNTÉSEK ELLENI JOGORVOSLAT

- **A szabálytalansági eljárással érintett támogatási szerződés szerinti kedvezményezett, akire nézve a szabálytalansági döntés a támogatási jogviszonyból származó jogokat vagy kötelezettségeket állapít meg, módosít, illetve megszüntet, a döntés jogszabálysértő vagy támogatási szerződésbe vagy felhívásba ütközése esetén a szabálytalansági döntés ellen egy alkalommal, jogorvoslattal élhet .**

SZABÁLYTALANSÁGI DÖNTÉSEK ELLENI JOGORVOSLAT

- **döntés közlésétől számított tíz napon belül**
- **az indokok megjelölésével**
- **írásban kell előterjeszteni**
- **az irányító hatóságnál. Ha a jogorvoslati kérelmet a jogosult határidőben miniszternél terjeszti elő, miniszter a jogorvoslati kérelmet annak beérkezésétől számított öt napon belül továbbítja az irányító hatóság részére.**
- **A szabálytalansági döntésben meghatározott jogkövetkezmények érvényesítése – a kifizetések felfüggesztésére vonatkozó döntést ide nem értve – a jogorvoslati eljárás lezárásáig, illetve megszüntetéséig nem kezdhető meg.**

SZABÁLYTALANSÁGI DÖNTÉSEK ELLENI JOGORVOSLAT

- Az irányító hatóság minden érintettet 5 napon belül értesít a jogorvoslati eljárás megindításáról
- Ha nem került jogorvoslati kérelem nem került benyújtásra, arról is értesítést küldenek

SZABÁLYTALANSÁGI DÖNTÉSEK ELLENI JOGORVOSLAT – a jogorvoslati kérelem tartalma

A jogorvoslati kérelemben meg kell jelölni

- a kérelmező (és képviselőjének) nevét, székhelyét (lakóhelyét), a kérelmezői jogosultságot alátámasztó tényeket,
- a projekt címét és a szerződés azonosítóját,
- **megsértett jogszabályi, vagy a támogatási szerződésben meghatározott rendelkezést, illetve a megsértett felhívás szerinti tájékoztatásban foglalt előírást,**
- a kérelem indokoltságát alátámasztó egyéb tényeket, illetve körülményeket.
- **A kérelemben új – a szabálytalansági eljárás során nem vizsgált – tényekre és körülményekre is lehet hivatkozni.**

SZABÁLYTALANSÁGI DÖNTÉSEK ELLENI JOGORVOSLAT- jogorvoslati kérelem érdemi vizsgálat nélküli elutasítása

Az elkésett, a nem jogosulttól származó, valamint a kedvezményezett által a szabálytalansági döntés ellen ismételten előterjesztett jogorvoslati kérelmet az iratok felterjesztéséig az irányító hatóság, azt követően miniszter **érdemi vizsgálat nélkül elutasítja.**

A miniszter a jogorvoslati kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasítja, ha

- a jogorvoslati kérelmet az arra nyitva álló határidőn túl terjesztették elő,
- a jogorvoslati kérelmet nem az arra jogosult nyújtotta be,
- a jogorvoslati kérelmet ugyanazon kedvezményezett által ugyanazon szabálytalansági döntés ellen terjesztette elő,

SZABÁLYTALANSÁGI DÖNTÉSEK ELLENI JOGORVOSLAT- jogorvoslati kérelem érdemi vizsgálat nélküli elutasítása

- a jogorvoslati kérelmet szabálytalansági jogorvoslati eljárást lezáró döntés ellen terjesztették elő,
- ha a jogorvoslati kérelem az Európai Bizottság, audit hatóság által megállapított szabálytalanság, elrendelt jogkövetkezmény, .. ellen irányul,
- ha a beadvány tartalmilag nem minősül jogorvoslati kérelemnek **VAGY NEM TARTALMAZ A MEGSÉRTETT JOGSZABÁLYBAN, A FELHÍVÁSBAN A TÁMOGATÁSI SZERZŐDÉSBEN VAGY TÁMOGATÓI OKIRATBAN FOGLALT RENDELKEZÉSEKRE VONATKOZÓ PONTOS HIVATKOZÁST VAGY A MEGSÉRTETT RENDELKEZÉSRE VONATKOZÓ INDOKOK RÉSZLETES KIFEJTÉSÉT.**

SZABÁLYTALANSÁGI DÖNTÉSEK ELLENI JOGORVOSLAT - elbírálás

- Ha a jogorvoslati kérelem alapján **az irányító hatóság megállapítja**, hogy a szabálytalansági döntés jogszabályt sért, vagy a támogatási szerződésbe, illetve a felhívás szerinti tájékoztatásban foglaltakba ütközik, **a szabálytalansági döntést visszavonja**, és ha a szabálytalansági gyanú továbbra is fennáll, annak kivizsgálására új szabálytalansági eljárást folytat le.
- miniszter jogorvoslati kérelem tárgyában hozott döntése ellen ismételten A kormányrendelet szerint jogorvoslati kérelem előterjesztésének nincs helye.

SZABÁLYTALANSÁGI DÖNTÉSEK ELLENI JOGORVOSLAT - elbírálás

tíz napon belül felterjeszti miniszterhez, aki

- a jogorvoslati eljárást megszünteti, ha valamennyi jogorvoslati kérelem előterjesztésére jogosult a jogorvoslati kérelmét visszavonta. A jogorvoslati eljárás megszüntetéséről az irányító hatóság haladéktalanul tájékoztat.
- A miniszter a felterjesztés hozzá beérkezésétől számított negyvenöt napon belül dönt.
- A miniszter a sérelmezett szabálytalansági döntést, valamint az azt megelőző eljárást megvizsgálja, ennek során nincs kötve a jogorvoslati kérelemben foglaltakhoz.

SZABÁLYTALANSÁGI DÖNTÉSEK ELLENI JOGORVOSLAT - elbírálás

A miniszter

- legfeljebb tizenöt napos határidő tűzésével a kérelem kiegészítésére szólítja fel a kérelmezőt;
- az eljárás során bármikor az irányító hatóságtól további – a szabálytalansági gyanúval kapcsolatos tényállás tisztázásához, illetve a kérelem elbírálásához szükséges – tájékoztatást kérhet. A tájékoztatást az irányító hatóság haladéktalanul köteles megadni.

SZABÁLYTALANSÁGI DÖNTÉSEK ELLENI JOGORVOSLAT - elbírálás

A miniszter a jogorvoslati kérelem tárgyában a következő döntéseket hozhatja:

- a szabálytalansági döntést helybenhagyja,
- a szabálytalansági döntést megsemmisíti,
- a szabálytalansági döntést megsemmisíti, és új szabálytalansági eljárás lefolytatására utasítja az irányító hatóságot, ha a jogorvoslati döntés meghozatalához nincs elég adat, vagy a jogorvoslati eljárás alatt új tény merült fel, vagy egyébként a tényállás további tisztázása szükséges, és arra a jogorvoslati kérelem kiegészítése keretében nincs lehetőség, feltéve, hogy a szabálytalansági gyanú továbbra is fennáll.
- **Ha az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter a szabálytalansági döntésben foglaltakhoz képest új szabálytalansági gyanút állapít meg, ennek kivizsgálása érdekében új szabálytalansági eljárás lefolytatására utasítja az irányító hatóságot.**

KÖVETELÉSKEZELÉS

Miért?

- az irányító hatóság a támogatást részben visszavonja
- az irányító hatóság a támogatást egészben visszavonja,
- a támogatási szerződéstől bármelyik fél eláll,
- a kedvezményezettrel szemben szabálytalanság kerül megállapításra,
- egyéb okból kifolyólag visszafizetési kötelezettségük keletkezik

Követeléskezelés

- a kedvezményezett az addig folyósított támogatás, illetve kifizetett halasztott önerő visszavonással érintett összegét ... a Ptk. 6:47. §-a szerinti kamattal növelt mértékben, a visszafizetésre kötelezés közlésétől számított harminc napon belül köteles visszafizetni. A kamatszámítás kezdő időpontja a támogatás folyósításának napja, utolsó napja a visszafizetési kötelezettség teljesítésének napja.

PTK 6:47. § [Kamat]

- (1) Pénztartozás után - ha e törvény eltérően nem rendelkezik - kamat jár.*
- (2) A kamat mértéke megegyezik a jegybanki alapkamattal.*
- (3) Idegen pénznemben meghatározott pénztartozás esetén a kamat mértéke az adott pénznemre a kibocsátó jegybank által meghatározott alapkamat, ha ilyen nincs, a pénzüpi kamat.*
- (4) A kamat számításakor az érintett naptári félév első napján érvényes kamat irányadó az adott naptári félév teljes idejére.*

Követeléskezelés

- Ha a visszafizetési kötelezettség a támogató érdekkörében felmerült okból keletkezett, a támogatás visszafizetése a megállapított fizetési határidőig **kamatmentes**.
- Az előleg visszakövetelése esetén a kedvezményezett az előleget a folyósítás napjától számított, a Ptk. 6:47. §-a szerinti **ügyleti kamattal növelt mértékben köteles visszafizetni**.
- Ha a kedvezményezett visszafizetési kötelezettségének feltételei bekövetkeznek, az irányító hatóság a követelés összegét az adott projektre vonatkozóan a kedvezményezett részére megítélt, de még ki nem fizetett támogatási összegbe **beszámítja**. Ha a beszámítás nem vagy csak részben lehetséges, a visszafizetési kötelezettséget az irányító hatóság **értesítésben vagy fizetési felszólításban közli a kedvezményezettel**.
- A visszafizetési kötelezettség az irányító hatóság döntése alapján **RÉSZLETEKBEN IS TELJESÍTHETŐ, A VISSZAFIZETÉS ÜTEMEZÉSÉT KÜLÖN MEGÁLLAPODÁSBAN KELL RÖGZÍTENI.**

Követeléskezelés – késedelmi kamat

- Ha a kedvezményezett a visszafizetési kötelezettség teljesítésével késedelembe esik, a késedelme után a Ptk. 6:48. §-a szerinti késedelmi kamatot kell fizetnie.

PTK 6:48. § [Késedelmi kamat]

- (2) Ha a jogosultnak a késedelembe esés időpontjáig kamat jár, a kötelezett a késedelembe esés időpontjától e kamaton felül a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat - idegen pénznemben meghatározott pénztartozás esetén az adott pénznemre a kibocsátó jegybank által meghatározott alapkamat, ennek hiányában a pénzüpiaci kamat - **egyharmadával megegyező késedelmi kamatot**, de összesen legalább az (1) bekezdésben meghatározott kamatot köteles fizetni.*
  - (3) A kamat számításakor a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat irányadó az adott naptári félév teljes idejére.*
- **A kamatfizetési kötelezettség akkor is beáll, ha a kötelezett késedelmét kimenti.**

Követeléskezelés

- Ha a kedvezményezett visszafizetési kötelezettségének feltételei bekövetkeznek, EMVA esetén a **kifizető ügynökség a kedvezményezett tartozását meghatározott agrártámogatások jövőbeni kifizetéseiből visszatartja.**
- levonás eredménytelen volt, **az irányító hatóság a vissza nem fizetett összeg adók módjára történő behajtása céljából megkeresi az állami adóhatóságot**
- **Az irányító hatóság kezdeményezi a befolyt, illetve kompenzált követelések rendezését a monitoring és információs rendszerben legalább kéthavonta.** Mj.: Célszerű lesz ellenőrizni, hogy átvezetésre került-e, nehogy később követeljék egy hibás adminisztráció miatt.

Fenntartás

- A kedvezményezett a projekt pénzügyi befejezésétől számított 5 évig, köteles minimum fenntartani a beruházást. Mj.:Nyilván az erdészeti ágazati jogszabályok az irányadóak a továbbiakra.
- Ha a támogatási szerződésben fenntartási kötelezettséget állapítottak meg, de ezen időszakra indikátorok nem kerültek meghatározásra és a támogatási szerződés sem írja elő az évenkénti teljesítést, a kedvezményezettnek egy alkalommal, záró projekt fenntartási jelentést kell benyújtania.
- Az irányító hatóság a helyszínen vizsgálja a beruházás fenntartását, illetve a dokumentumok nyilvántartását és megőrzését, kockázatelemzés alapján, figyelemmel a 809/2014/EU bizottsági végrehajtási rendelet 52. cikkében meghatározott kiválasztási kritériumokra is, mintavétellel kiválasztva a vizsgálandó projekteket.
- Ha a kedvezményezett a fentiekben foglalt kötelezettségeit nem teljesíti, az irányító hatóság a támogatási szerződéstől eláll és az abban foglalt szankciókat alkalmazhatja.

A TÁMOGATÁSOK FELHASZNÁLÁSÁNAK ELLENŐRZÉSE

- Ki ellenőrizhet? A támogatásra való jogosultságot és a támogatás felhasználását jogszabályban, a felhívásban, a támogatási szerződésben .... meghatározott szervek ellenőrizhetik.
- Mikor ellenőrizhetnek? **AZ EGYSZERI ZÁRÓ KIFIZETÉSI IGÉNYLÉST MEGELŐZŐEN A TÁMOGATÓ KÉRÉSÉRE BÁRMIKOR KÖTELES A PROJEKT ELŐREHALADÁSÁRÓL BESZÁMOLNI** az európai uniós források felhasználásáért felelős **miniszter által meghatározott tartalommal. Ha a beszámolót el kell utasítani, az irányító hatóság köteles mérlegelni, fennáll-e szabálytalansági gyanú.**

MONITORING ÉS INFORMÁCIÓS RENDSZER

- a költségvetések nyilvántartása, a finanszírozás, az elszámolás az Európai Bizottsággal a költségigazolás, az ellenőrzések, a nyomon követés, a szabálytalanságok kezelése, a követeléskezelés, a **monitoring rendelet** szerint meghatározott módon és határidőben a monitoring és információs rendszerben kell rögzíteni.
- A rendszer biztosítja a **felhívások** egységes felületen történő elérését, az **eljárás cselekmények** elektronikus úton történő bonyolítását, az **adminisztratív teendők** valós idejű elvégzését, a támogatást igénylők egyszeri regisztrációját, és adatainak egységes nyilvántartását.
- jogosultságkezelése, biztonságának megőrzése, üzemeltetése és használata tekintetében SZABÁLYZATOKAT ALKOT, MELYEKET A WWW.SZECHENYI2020.HU OLDALON KÖZZÉTÉSZ

Monitoring rendszer

- A közzétett szabályzatok betartása minden, a Kormányrendelet hatálya alá tartozó szervezet számára kötelező.
- A monitoring rendszer kapcsolódik és adatokat vesz át más közhiteles nyilvántartásokból, biztosítva a projektekkel kapcsolatos ellenőrzések elvégzéséhez, a monitoring és értékelési tevékenységhez, valamint a döntések meghozatalához szükséges adatok széles körének elérését, támogatva a támogatást igénylők és kedvezményezettek adatszolgáltatási kötelezettségeinek csökkentését és a bekért adatok körének minimalizálását.
- Ha a monitoring rendszerben rögzítendő adatok tekintetében hiányosság, vagy pontatlanság állapítható meg, a fejlesztési források felhasználásáért felelős szervezetek haladéktalanul gondoskodnak az adatrögzítés pótlásáról, vagy az adatok javításáról.

Elektronikus kapcsolattartás

- elektronikus alkalmazást bocsát a támogatást igénylő, illetve a kedvezményezett rendelkezésére, a **felhívásban és a támogatási szerződésben meghatározott** kötelezettségei teljesítésére, melyet a támogatást igénylő, illetve a **kedvezményezett köteles igénybe venni és ezen kötelezettségeit kizárólag elektronikus formában teljesíteni.**
- Ha az elektronikus alkalmazáson keresztül történő közlés nem lehetséges, postai úton történő kézbesítésnek van helye
- teljesítéséhez formanyomtatványt bocsát rendelkezésre, a támogatást igénylő, illetve a **kedvezményezett kizárólag a formanyomtatvány használatával tehet eleget** az e rendeletben, a felhívásban és a támogatási szerződésben foglalt kötelezettségeinek.

Elektronikus kapcsolattartás

- ha egyes adminisztratív kötelezettségek teljesítése során alátámasztó dokumentumok benyújtása szükséges, a **kedvezményezett az irányító hatóság felé az elektronikus alkalmazáson keresztül jelezheti**, hogy az alátámasztó dokumentumokat vagy azok egy részét – ideértve azok hiánypótlását és korrekcióját is – postai úton nyújtja be.
- **Ha** a kedvezményezett a **későbbiekben újabb** alátámasztó dokumentumokat kíván postai úton benyújtani, azt **ismételten jeleznie kell**.
- postai benyújtás lehetőségét az irányító hatóság felhívásonként felfüggesztheti.

Elektronikus kapcsolattartás

- A támogatást igénylő, illetve a kedvezményezett rendelkezésére bocsátott elektronikus alkalmazást **egyedi jelszóval kell védeni. A jelszó biztonságáért, a jelszó használatával az alkalmazásban elvégzett műveletekért a támogatást igénylő, illetve a kedvezményezett felelős.**
- Az elektronikus alkalmazás útján megküldött dokumentumot **az átvétel visszaigazolásával** kell kézbesítettnek tekinteni.
- **HA A DOKUMENTUM ELEKTRONIKUS ALKALMAZÁSON KERESZTÜL TÖRTÉNŐ ÁTVÉTELÉNEK VISSZAIGAZOLÁSA A KÜLDÉS NAPJÁT KÖVETŐ HÉT NAPON BELÜL NEM TÖRTÉNIK MEG, A DOKUMENTUMOT – AZ ELLENKEZŐ BIZONYÍTÁSIG – KÉZBESÍTETTNEK KELL TEKINTENI.**

Közlése / határidő számítás

- **Postai úton történő kézbesítés esetén a küldeményt hivatalos iratként kell feladni és átvételének napján kell kézbesítettnek tekinteni.**
- **Ha a postai úton történő kézbesítés azért hiúsul meg, mert a címzett vagy meghatalmazottja úgy nyilatkozik, hogy a küldeményt nem veszi át, az értesítést a kézbesítés megkísérlésének napján kézbesítettnek kell tekinteni.**
- **Ha a postai úton kézbesített küldemény „nem kereste” jelzéssel érkezik vissza, az értesítést – az ellenkező bizonyításig – a postai kézbesítés második megkísérlésének napját követő ötödik napon kézbesítettnek kell tekinteni.**
- **Az elektronikus alkalmazás útján megküldött tájékoztatást nyomtatott formában nem kell dokumentálni.**

- **A határidőbe nem számít bele a közlés, kézbesítés napja. A kedvezményezett részére rendelkezésre álló határidőkbe nem számítanak bele azok a napok, amikor a rendszer elektronikus alkalmazás meghibásodás miatt nem érhető el.**
- **Ha a határidő kezdőnapja nem munkanap, a határidő a következő munkanapon kezdődik.**
- **Ha a határidő utolsó napja nem munkanap, a határidő a következő munkanapon jár le.**

Közlés / határidő számítás

- **Az elektronikus úton küldött dokumentum előterjesztésének időpontja a dokumentum elküldésének napja.**
- **A postai úton küldött dokumentum előterjesztésének időpontja a postára adás napja.**
- **A határidő elmulasztása vagy a késedelem jogkövetkezményei a határidő utolsó napjának elteltével állnak be.**
- **A határidőt kétség esetén megtartottnak kell tekinteni alátámasztó dokumentumok mellékelésével.**

Feldolgozott jogszabályok

- Jelen előadás keretében a 272/2014 (XI.5) Kormányrendelet „a 2014–2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről” című jogszabály került részleteiben feldolgozásra. Kiadása óta legalább háromszor módosították, ha nyomtatott verziója 300 oldalas.
- Ehhez jön még a felhívás, az általános útmutató és az általános szerződési feltételek valamint a támogatási szerződés.

**Köszönöm megtisztelő
figyelmüket!**

dr.Balogh Natália
Erdészeti
szaktanácsadó jogász

